

SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Słowianie na emigracji: literatura – kultura – język* (Opole 22-23 września 2014 r.)

W dniach 22-23 września 2014 r. Uniwersytet Opolski gościł w swoich murach specjalistów emigrantologii słowiańskiej z całego świata. Pretekstem stała się Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Słowianie na emigracji: literatura – kultura – język*, w organizacji której Instytut Sławistyki UO wspierał Instytut Neofilologii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu oraz Opolski Oddział Wojewódzki Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód. Warto zaznaczyć, iż była to już druga konferencja emigrantologiczna organizowana przez opolski ośrodek naukowy. Pierwsza odbyła się w 2009 r.

Program konferencji był niezwykle bogaty. Chęć udziału w obradach zgłosiło 63 naukowców z Polski, Rosji, Włoch, Niemiec, Czech i Turcji. Referaty wygłosili reprezentanci aż 20 ośrodków akademickich w Polsce. Otwarcia naukowej części obrad dokonał prof. L. Suchanek – przewodniczący Komisji Emigrantologii Słowian Międzynarodowego Komitetu Sławistów.

Na obradach plenarnych wygłoszono cztery referaty. A. Chodubski (Gdańsk) poruszył bardzo aktualny problem funkcjonujących w kulturze Zachodu stereotypów Słowian. N. Osipowa (Moskwa) poezję emigracji rosyjskiej, w tym wiersze M. Cwietajewej, J. Iwaska, I. Siewierianina, poddała analizie pod kątem odzwierciedlonego w niej mitu autobiografizmu. U. Sewincz (Kayseri) poświęciła swoje wystąpienie mało jeszcze znanej historii rosyjskiej diaspory w Turcji. Turecka badaczka, na przykładzie czasopisma „Zarnicy”, przybliżyła zgromadzonym publicystyczną i wydawniczą działalność rosyjskich emigrantów w Konstantynopolu w okresie międzywojennym. T. Sucharski (Słupsk) natomiast pokazał w jaki sposób na łamach paryskiego czasopisma „Kultura” przedstawiano ukraińską literaturę emigracyjną.

Po referatach plenarnych uczestnicy konferencji kontynuowali obrady w czterech sekcjach: językoznawczej, kulturologicznej oraz dwóch literaturoznawczych. Z racji dużej ilości referentów, pomimo podziału na cztery sekcje, obrady trwały dwa dni. W związku ze specyfiką problematyki konferencji najmniej licznie reprezentowani byli językoznawcy, którzy łącznie wygłosili sześć referatów. Szczegół-

ne zainteresowanie wzbudziły wystąpienia poświęcone polskim mniejszościom za granicą. L. Miodońska-Rączka (Bielsko-Biała) mówiła o polskiej oazie językowej w Serbii, a M. Głuszkowski (Toruń) o polskich emigrantach na Syberii. Natomiast A. Łazar (Zielona Góra) wskazała na ślady kultury wschodniosłowiańskiej w Polsce. Badaczka przeanalizowała współcześnie notowane w Polsce nazwiska z sufiksami charakterystycznymi dla języków Słowian Wschodnich.

W sekcji kulturologicznej zaprezentowano referaty o bardzo szerokim spektrum problemów i przeglądowym charakterze. A. Dudek (Kraków) mówił o kryzysie kultury i myśli jaki nastąpił wśród przedstawicieli rosyjskich emigrantów pierwszej fali. O kategoriach pamięci kulturowej oraz komunikacyjnej na przykładzie polskiej diaspory w Stanach Zjednoczonych mówiła A. Brzozowska-Krajka (Lublin). M. Semczuk (Warszawa) podjęła natomiast próbę spojrzenia na emigrację jako zjawisko i wyróżnienia jej plusów i minusów. Zagadnieniem korespondencji sztuk – literatury i kinematografii – zajęła się A. Woźniak (Lublin), mówiąc o emigrantach rosyjskich, którzy na swoim koncie mają nie tylko utwory literackie, lecz także scenariusze filmowe. W sekcji kulturologicznej sporą grupę referatów stanowiły teksty naświetlające działalność kulturową emigrantów w nowym, obcym sobie, środowisku. Wystąpienia poświęcono: metropolicie Antoniemu Bloomowi (A. Kucy, Lublin), Raszytowi Jongirowi (K. Morawska-Żyśko, Lublin), Wasilijowi Szulginowi (H. Kowalska-Paszt, Szczecin), Pawłowi Perlingowi (U. Cierniak, Częstochowa). Na zakończenie obrad tej sekcji został pokazany film, pt. „Srebrny wiek Rene Guerra”, poświęcony osobie najświetniejszego francuskiego sławisty, wybitnego badacza zjawiska emigracji rosyjskiej.

Najliczniej reprezentowani byli na konferencji literaturoznawcy. W programie znalazło się aż 31 referatów z tej dziedziny, w związku z czym nie sposób wspomnieć o wszystkich. Można jednak określić pewne tendencje we współczesnych badaniach emigrantologicznych. Otóż w dalszym ciągu największym zainteresowaniem badaczy cieszy się literatura pierwszej i trzeciej fali emigracji rosyjskiej, ze znaczną dominacją pierwszej fali. Świadczy to o tym, jak ogromną spuścizną twórczą pozostawili po sobie przedstawiciele „białej” emigracji, dostarczając wciąż nowych tematów dla literaturoznawczych analiz. Referaty poświęcono m. in. twórczości: A. Kuprina (N. Bielniak, Zielona Góra), M. Ałdanowa (L. Kalita, Gdańsk; P. Witczak, Bydgoszcz), R. Gula (J. Mianowska, Bydgoszcz), B. Zajcewa (A. Rażny, Kraków; Z. Kuca, Lublin), I. Szmielowa (D. Horczak, Poznań), W. Nabokowa (Z. Pechal, Ołomuniec; O. Fiodotow, Moskwa), N. Berberowej (J. Biniewska, Kraków), G. Gazdanowa (F. Gobler, Moguncja). W kręgu zainteresowań badaczy trzeciej fali emigracji znaleźli się m. in.: D. Rubina (T. Milutina, Opole), A. Sołżenicyn (M. Sidor, Lublin), M. Szyszkin (K. Duda, Kraków), J. Drużnikow (A. Zywert, Poznań), A. Zinowiew (L. Suchanek, Kraków). Literaturoznawcy w swoich referatach zajmowali się kwestiami poetyki dzieła artystycznego (antynomia „swoje” – „cudze”, struktura tekstu literackiego), znaczącymi motywami

literatury emigracyjnej (motywy zabójstwa, „prawdziwego” życia, *sacrum*, drogi), działalnością publicystyczną (teksty F. Stiepuny), dramaturgią (sztuki M. Jewrieinowa, A. Reninkowa) i tzw. ego-dokumentami (memuary W. Chodasiewicza). Na tle powyższych referatów wyróżnić należy wystąpienie G. Nefaginej (Słupsk), która systematycznie próbuje wprowadzić do naukowego krwioobiegu przedstawicieli także drugiej fali uchodźstwa rosyjskiego. Badaczka tym razem omówiła powieść historyczną emigrantów drugiej fali.

Należy wspomnieć, że pierwszego dnia konferencji odbyło się także posiedzenie robocze Komisji Emigrantologii Słowian, powołanej w 2008 r. z inicjatywy L. Suchanka w ramach Komitetu Słowianoznawstwa PAN. W 2013 r. Komisja Emigrantologii została włączona w poczet Komisji działających przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów. W trakcie posiedzenia w Opolu 22 września 2014 r. dokonano wyboru nowych władz Komisji. Jej przewodniczącym pozostał L. Suchanek, zastępcami zostali: J. Mianowska, L. Zwonariowa, B. Kodzis, sekretarzem zaś – M. Giej. Członkowie Komisji dyskutowali na temat planów działalności na najbliższe lata, w tym nad pomysłem powołania czasopisma emigrantologicznego.

Opolska konferencja bezspornie stanowi kolejny ważny krok w rozwoju badań nad emigracją Słowian, a przygotowywana na podstawie wygłoszonych referatów publikacja niewątpliwie na stałe wejdzie do kanonu najważniejszych prac emigrantologicznych wydanych w Polsce.

Patryk Witczak
Bydgoszcz

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza *W cieniu walczących imperiów. Europa Wschodnia w I wojnie światowej* (Poznań, 16-17 października 2014)

Instytut Wschodni UAM dla przypomnienia 100 rocznicy wybuchu I wojny światowej zorganizował konferencję pt. *W cieniu walczących imperiów. Europa Wschodnia w I wojnie światowej*. Konferencja zgromadziła w Auli Lubrańskiego filologów, socjologów, filmoznawców, historyków sztuki, filozofów, kulturoznawców i badaczy Słowian wschodnich. Wygłoszono 23 referaty, a dzięki rezygnacji z podziału na sekcje każdy z uczestników miał okazję wysłuchać wszystkich wystąpień. Wszystkie one były skoncentrowane wokół trzech podstawowych zagadnień: państwa, narodu i kultury.

W otwierającym obrady referacie pt. *Неопубликованные «Воспоминания» Е. В. Спекторского как источник по истории Первой мировой войны* Siergiej

Michalczenko (Briańsk) zajął się nieznanymi „Wspomnieniami” rosyjskiego prawnika i filozofa Evgenija Spektorsky’ego (1875-1951), które są przechowywane w Uniwersytecie w Bremie. Obejmują one okres od końca XIX wieku do początku lat 30-tych wieku XX, w referacie przedstawiono wydarzenia I wojny światowej w odbiorze Spektorskiego.

Armia rosyjska w przededniu I wojny światowej stanowiła przedmiot analizy Janusza Korczyka (Poznań), który omówił stan i kondycję największej armii biorącej udział w zmaganiach I wojny światowej. Autor zastanawiał się jaki wpływ na poprawę kondycji wojsk rosyjskich wywarła wojna z Japonią, a jaki braki w finansowaniu sięgające jeszcze czasów ministra Sergiusza Wittego. Kolejny referat autorstwa Stanisława Czerepa (Białystok) zatytułowany *Polacy, w armii i flocie rosyjskiej podczas pierwszej wojny światowej* był analizą rozmiarów wysiłku wojskowego żołnierzy pochodzenia polskiego odbywających służbę w armii i flocie rosyjskiej podczas tej wojny. Zaś Jan Snopko (Białystok), poruszył kwestię *Wpływu rewolucji lutowej 1917 r. w Rosji na działalność polityczno-wojskową Józefa Piłsudskiego*. Zwrócił on uwagę na oddziaływanie wybuchu rewolucji w Rosji na rozwój sytuacji politycznej na ziemiach polskich oraz losy kwestii polskiej na arenie międzynarodowej.

Ostatni referat pierwszej części obrad pt. *Участие Брянских полков в Восточно-Прусской операции – 100 лет забвения* wygłosił Siergiej Czernyszow (Briańsk). Przywołał on bogatą historię 143 Drogobuzhskiego i 144 Kashirskiego pułków, które do wybuchu I wojny światowej stacjonowały w Briańsku. Autor wystąpienia udowodnił, że oficerowie brali czynny udział w życiu miasta: podczas parad kościelnych, imprez charytatywnych i kulturalnych. Referent podkreślał męstwo i heroizm wszystkich korpusów biorących udział w wojnie.

Popołudniową część obrad rozpoczął referat Tomasza Nakonecznego (Poznań) zatytułowany *Wojna jako „higiena świata”. Futuryści rosyjscy vs. ancien régime*. Badacz rozwinął oryginalną tezę nazywając futurystyczny nurt, jego naturę, znaczenie wykraczające poza historycznie rozumianą periodyzację. Ponadto mówił o wymiarze metakulturowym futurystycznego tworu złożonego, sprzęgniętego z tradycją, niewolnego od sprzeczności między ideałem a praktyką. Marek Jedliński (Poznań) przedstawił w referacie pt. *„Wina moralnie wyższa od niewinności...” Mikołaja Bierdiajewa* poglądy myślicieli rosyjskich – świadków czasu wojny: Mikołaja Bierdiajewa, Sergiusza Bułgakowa, Włodzimierza Erna, Iwana Iljina, Wasilija Rozanowa i Eugeniusza Trubieckoja na wojenną zawieruchę. Pokazał ponadto wysiłki moralnego uzasadnienia przez wymienionych filozofów działań wojennych oraz związanego z nimi unicestwiania życia, wyprowadzając z pojęcia wojny sprawiedliwej koncepcję *świętej wojny*, toczonej w imię celów wyższych, niż partykularne.

Kolejny prelegent Piotr Paweł Repczyński (Poznań) w swoim wystąpieniu pt. *Dialektyka wojny w filozofii Mikołaja Bierdiajewa. Konflikt zbrojny jako wewnętrzna apokalipsa historii* zaprezentował podstawowe refleksje tego wybitnego my-

śliciela rosyjskiego dotyczące walk, rewolucji, przewrotów, które jego zdaniem przyczyniają się do rozwoju cywilizacji i stanowią siłę napędową dziejów ludzkości. Autor udowodnił iż każdy konflikt to nie tylko uderzenie w zdrowie i życie jednostek czy grup, ale przede wszystkim w ich pozostałe rudymtarne wartości duchowe takie, jak godność i wolność. Olga Popko (Białoruś) przedstawiła referat pt. *I wojna światowa a rodzina szlachecka – ze wspomnień kobiet pochodzących z guberni Grodzieńskiej*. Scharakteryzowała w nim, na podstawie opublikowanych i nie publikowanych wspomnień szlachcianek i ziemianek z Grodzieńszczyzny życie prywatne rodzin szlacheckich w warunkach wojny. Autorka wystąpienia wskazała priorytety, którymi kierowały się w swoim życiu kobiety.

Pierwszą wojnę światową z perspektywy dworu, na podstawie pamiętnika i korespondencji Ludwika hr. Ostrowskiej z Maluszyna ukazała Karolina Studnicka-Mariańczyk (Częstochowa). Nakreśliła ona niezwykłą postać hrabiny Ludwika Ostrowskiej, podkreślając jej życiową dojrzałość oraz багаż osobistych i społecznych doświadczeń. Autorka zwróciła uwagę na nacechowanie jej zapisków troską o los najbliższych, krewnych, zaprzyjaźnionych bądź znajomych sąsiadów, mieszkańców Maluszyna, a także obawą o rodowy majątek, lękiem przed możliwymi następstwami zbrojnego konfliktu, rekwizycjami, zniszczeniami czy cierpieniem.

Następny referat dotyczący *Wojny i rewolucji we wspomnieniach Ireneusza Plater-Zyberka (1896-1946)* wygłosił Robert Zawisza (Warszawa-Dyneburg). Przedstawił on bohatera swojego referatu jako jednostkę opowiadającą się zdecydowanie przeciwko okrucieństwu, dostrzegającą bezsens i bezmyślność wojny.

Kolejną część zamknęła refleksja Urszuli Oettingen (Kielce), dotycząca *Opieki nad cmentarzami I wojny światowej w II Rzeczypospolitej*. Omówiła ona różne formy opieki nad cmentarzami i miejscami pamięci z lat I wojny światowej w państwie polskim w latach 1919-1939. Katarzyna Cupała (Wrocław) w swoim wystąpieniu pt. *Tęsknota za domem wśród świstu armatnich kul. Ojczyzna jako raj w opowiadaniach Jaromira Johna „Vecery na slamniku”* zajęła się analizą ludzkich postaw, przedstawiła w jaki sposób prozaik porusza problem wojny jako nieszczęścia dotykającego zwykłych ludzi. Transformacje w prezentacji „*Miasta*” jako bohatera i uczestnika wojennych wydarzeń w „*Białej Gwardii*” Michała Bułhakowa zarysowała pisząca te słowa. W wystąpieniu była mowa o kontraście w prezentacji miasta Kijowa i miasta Petersburga. Prelegentka zwróciła uwagę na bardzo realistyczne opisy Miasta wypełniające karty *Białej Gwardii*, oraz rolę jaką Kijów odegrał w życiu samego Bułhakowa. Wskazała na autobiograficzne wątki z życia autora, które wpłynęły na jego szczególny stosunek do Miasta.

I wojnę światową oczami rumuńskich literatów zaprezentował Bartosz Klimczuk (Poznań). Swoje wystąpienie oparł on na przedstawieniach literackich wizji I wojny światowej i jej kulis, na podstawie autobiograficznych prozatorskich dzieł rumuńskich autorów: Liviu Rebreanu’a, Cezara Petresca i Camila Petresca, którzy tworząc bazowali na własnym doświadczeniu.

Drugi dzień konferencyjnych obrad rozpoczęło wystąpienie Tamary Smirnowej (Petersburg), która wygłosiła referat pt. *Польские общества Петрограда в годы Первой мировой войны*. Omówiła historię powstawania i działalności tworzących się już od pierwszych dni wojny sekcji, komitetów oraz komisji pomocy współobywatelom dotkniętym działaniami wojennymi. Uwagi dotyczące problemu *Relacji między polską „Starą Emigracją” a uchodźcami Rosji w latach Wielkiej Wojny* przedstawił Dariusz Tarasiuk (Lublin), który badał reakcje Polaków zamieszkujących na stałe w Rosji na przybycie wielotysięcznych rzesz polskich uchodźców. Poruszył on także drażliwy problem rozbieżności w rozumieniu patriotyzmu przez wspomniane wyżej dwie grupy Polaków, rodzące się sprzeczności, polaryzacje polityczną. *Sprawę słowacką w Wielkiej Wojnie* omówił Mariusz Czapla (Kra-ków). Szczególną uwagę poświęcił kwestii niepodległościowych dążeń Słowaków w latach 1914-1918, zaprezentował działania emigracji słowackiej oraz niepodległościowych kół ówczesnej Słowacji. Antoni Maziarz (Opole) wygłosił referat o wydarzeniach lat 1914-1918 w świetle kroniki o. Klemensa Dąbrowskiego OSB. Przybliżył także odgłosy wydarzeń na ziemiach polskich z perspektywy praskiej.

Andrzej Albiniak (Lublin) podjął problem *Pierwszej wojny światowej w kole-dach okolicznościowych z południowo-zachodniej Lubelszczyzny* zebranych przez znakomitego etnografa Tadeusza Seweryna podczas pracy w gimnazjum męskim w Janowie Lubelskim w czasie I wojny światowej. Larisa Arżakowa (Petersburg) wygłosiła referat zatytułowany *Российская полонистика в начале Первой мировой войны (сочинения А. Л. Погодина)*, w którym z wielką pieczołowitością przybliżyła słuchaczom sylwetkę Aleksandra Pogodina – kontynuatora tradycji studiowania historii Polski w Rosji. Badaczka przedstawiła opinię Pogodina na miejsce i rolę jakie kwestia polska zajmowała w języku rosyjskim i w całej Rosji w przededniu i w pierwszych latach I wojny światowej.

Kwestie związane z uchodźstwem stanowiły przedmiot rozważań Mariny Aleksiejenko (Kazachstan), która w referacie *Размещение беженцев I мировой войны в пределах Кустанайского уездаиих возвращение на Родину* mówiła o wysiedleniach cudzoziemców z terenów przylegających do terytorium działań wojennych. Obrady zakończył referat Anastasii Simferovskiej (Lwów), pt. *„Pieśń legionisty” Kajetana Stefanowicza: poetyka symbolu w obrazach i alego-riach*. Przedmiotem analizy prelegentka uczyniła serię litografii powstałych w roku 1916, będących najważniejszym dziełem artysty.

Konferencja *W cieniu walczących imperiów. Europa Wschodnia w I wojnie światowej* miała na celu pokazać ją nie tylko w perspektywie historycznej, w optyce politycznej i militarnej, ale również przez pryzmat zjawisk i procesów o charakterze kulturalnym, społecznym, narodowym i świadomościowym.

Marta Zawichrowska
Bydgoszcz

Sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Słowianoznawstwa PAN
(Warszawa, 8 grudnia 2014 r.)

8 grudnia 2014 r. odbyło się w Warszawie posiedzenie Komitetu Słowianoznawstwa PAN, któremu przewodniczyła prof. Małgorzata Korytkowska. Przyjęto następujący program posiedzenia obejmujący część naukową i organizacyjną:

- Posiedzenie naukowe

Referat dr hab. prof. IS PAN Wandy Szulowskiej (Instytut Slawistyki PAN):
Średniopolska i współczesna antroponimia Warmii i Mazur (stan badań i zarys problematyki)

Dyskusja.

- Posiedzenie organizacyjne

1. Informacja o posiedzeniu plenarnym Wydziału I PAN.
2. Sprawy wydawnicze:
  - Poszerzenie składu Komitetu Redakcyjnego „Slavii Orientalis”.
  - Sprawa „Pamiętnika Słowiańskiego”.
3. Sprawy bieżące.
4. Wolne wnioski.

Prof. Wanda Szulowska w swoim referacie przedstawiła w skrócie historię regionu warmińsko-mazurskiego, wraz ze zmianami w jego osiedleniu. Omówiła dotychczasowe opracowania antroponimii na terenie Warmii w okresie średniopolskim, a następnie przedstawiła sytuację antroponimiczną po II wojnie światowej w dzisiejszym województwie warmińsko-mazurskiego. Szczególny nacisk referentka położyła na pokazanie językowych elementów wschodniosłowiańskich w nazwiskach dzisiejszych olsztynian.

Referat wzbudził duże zainteresowanie, czego wyrazem była długa dyskusja.

W punkcie pierwszym części organizacyjnej zebrania prof. Małgorzata Korytkowska przedstawiła informację o posiedzeniu plenarnym Wydziału I PAN, które odbyło się w Warszawie 6 listopada 2014 r. Podczas posiedzenia przyznane zostały nagrody naukowe: w dziedzinie historii literatury i filologii im. Aleksandra Brücknera dr Elżbiecie Rybickiej z UJ za pracę pt. *Geopoetyka* (Kraków: Universitas, 2014), w dziedzinie językoznawstwa im. Kazimierza Nitscha prof. dr hab. Jadwidge Waniakowej z Instytutu Języka Polskiego PAN za pracę pt. *Polskie gwarowe nazwy dziko rosnących roślin zielnych na tle ogólnosłowiańskim. Zagadnienia ogólne* (Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2012). Na posiedzeniu Wydziału I PAN przedstawiono także ocenę instytutów naukowych PAN oraz komitetów naukowych.

W części organizacyjnej poświęconej sprawom wydawniczym jednogłośnie przyjęty został wniosek redaktora naczelnego czasopisma „Slavia Orientalis” prof. Adama Bezwińskiego o włączenie do składu redakcji pisma prof. Marii Cymborskiej-Lebody (UMCS) i prof. Lucjana Suchanka (em. prof. UJ).

Następnie prof. Małgorzata Korytkowska poinformowała zebranych, że Komitet Słowianoznawstwa PAN, działając na rzecz uratowania „Pamiętnika Słowiańskiego”, skierował do Wiceprezes PAN prof. Mirosława Marody i do Dziekana Wydziału I PAN prof. Stanisława Filipowicza pismo popierające prośbę redakcji czasopisma o przeniesienie praw do tytułu na Instytut Filologii Słowiańskiej UJ oraz że władze PAN wyraziły zgodę na tę propozycję. W ten sposób sytuacja zagrażająca istnieniu czasopisma została zażegnana, ponieważ „Pamiętnik Słowiański” uzyska wsparcie finansowe IFS UJ.

W punkcie dotyczącym spraw bieżących zebrani zostali poinformowani o postulacie Bułgarskiego Narodowego Komitetu Sławistów skierowanym do UNESCO, aby 1100 rocznica śmierci św. Klemensa z Ochrydy, przypadająca w 2016 r., została wpisana do kalendarza znaczących wydarzeń kultury europejskiej. Ustalono, że Komitet Słowianoznawstwa prześle do wnioskodawców pismo popierające ten postulat.

Dalszą część zebrania poświęcono dyskusji na temat tzw. Rezolucji florenckiej Europejskiej Federacji Narodowych Instytucji na Rzecz Języka (EFNIL-u), przyjętej na konferencji we Florencji we wrześniu 2014 r. W dokumencie zwraca się uwagę na niepokojący wzrost tendencji do użycia języka angielskiego jako języka dydaktyki i badań naukowych, co stanowi bardzo realne zagrożenie językowe, poznawcze i kulturowe. EFNIL postuluje, aby stosować dwujęzyczność naukową, nie eliminować języka angielskiego, lecz stosować jako drugi język. Organizacja apeluje do władz akademickich i politycznych w krajach nieanglojęzycznych, by poważnie zachęciły nauczycieli i studentów do stosowania języków narodowych w badaniach naukowych i dydaktyce. W dyskusji nad tzw. Rezolucją florencką podkreślano, że Komitet Słowianoznawstwa i inne komitety naukowe PAN niejednokrotnie wypowiadały się w sprawie dominującej roli języka angielskiego jako języka publikacji, wyrażając zaniepokojenie deprecjacją języków narodowych w polityce naukowej i przedstawiając Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego swoje propozycje, w tym propozycję Komitetu Słowianoznawstwa PAN stosowania jako język publikacji języka będącego przedmiotem badań.

Zofia Rudnik-Karwatowa

Sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Słowianoznawstwa PAN
(Warszawa, 23 lutego 2015 r.)

23 lutego 2015 r. odbyło się w Warszawie kolejne posiedzenie Komitetu Słowianoznawstwa PAN. Po otwarciu obrad i powitaniu zebranych przez przewodniczącą Komitetu prof. Małgorzatę Korytkowską przyjęto następujący program posiedzenia obejmujący część naukową i organizacyjną:

- Posiedzenie naukowe

Referat prof. dr hab. Michała Parczewskiego (Uniwersytet Rzeszowski): *Refleksje archeologa nad przyczynami podziału współczesnej Ukrainy*

Dyskusja.

- Posiedzenie organizacyjne

1. Sprawozdanie roczne z działalności Komitetu Słowianoznawstwa PAN w 2014 r.
2. Plan pracy Komitetu Słowianoznawstwa PAN na 2015 rok.
3. Inicjatywa MKS dotycząca utworzenia listy czasopism slawistycznych.
4. Sprawa ustosunkowania się Komitetu Słowianoznawstwa PAN do propozycji wprowadzenia zmian w postępowaniach habilitacyjnych, zgłoszona przez Komitet Automatyki i Robotyki PAN.
5. Sprawy wydawnicze.
6. Sprawy bieżące.
7. Wolne wnioski.

Prof. Michał Parczewski w swoim referacie zwrócił uwagę na zróżnicowanie regionalne postaw mentalnych ludności współczesnej Ukrainy przy porównaniu zachowań wyborczych w poszczególnych częściach kraju w okresie po uzyskaniu niepodległości (od 1991 r.). Koresponduje z tym podział językowy oraz etniczny, ze zróżnicowanym odsetkiem użytkowników języka rosyjskiego jako macierzystego. Ponadto istnieją pewne przesłanki z zakresu antropologii fizycznej, które w dużym stopniu powielają zbliżony obraz niejednorodności terytorialnej. Regularnie powtarzająca się geografia tego zróżnicowania ma oczywisty związek z zasięgiem strefy stepowej. Ludność rolnicza, a później także związana z przemysłem zaczęła kolonizować południowe partie Ukrainy dopiero od schyłku XVIII w.

Referat wzbudził żywą dyskusję, w której uczestniczyli oprócz członków Komitetu także goście.

W części organizacyjnej posiedzenia sekretarz Komitetu Słowianoznawstwa dr Zofia Rudnik-Karwatowa przedstawiła sprawozdanie z działalności Komitetu w 2014 r. (ze szczegółowym sprawozdaniem rocznym można zapoznać się na stro-

nie Komitetu WWW.komslow.pan.pl). Dokument ten zebrani przyjęli jednogłośnie, zaaprobowali także projekt planu pracy Komitetu na rok 2015.

W kolejnej części posiedzenia przedstawiona została inicjatywa Międzynarodowego Komitetu Sławistów utworzenia i zamieszczenia na jego stronie internetowej listy czasopism sławistycznych. Projekt zakłada uwzględnienie określonej liczby czasopism z każdego kraju, w tym z Polski 20 tytułów. W wyniku dyskusji członkowie Komitetu Słowianoznawstwa PAN postanowili, że za kryterium oceny polskich czasopism sławistycznych przyjęte zostaną listy punktowanych czasopism (B i C), ogłaszane corocznie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wyznaczony przez MKS limit 20 polskich czasopism sławistycznych będzie przekroczony, ponieważ uwzględnionych zostanie kilka tytułów mających tę samą liczbę punktów i plasujących się na granicy wymaganej kwoty.

Podczas posiedzenia organizacyjno-naukowego zapoznano się także ze stanowiskiem Komitetu Automatyki i Robotyki PAN dotyczącym konieczności wprowadzenia zmian w procedurach habilitacyjnych. Członkowie tego komitetu wysunęli postulat przeprowadzenia zmian w obecnie obowiązujących postępowaniach habilitacyjnych, które polegałyby na tym, że rada naukowa miałaby bezpośredni kontakt z habilitantem oraz że wszyscy członkowie komisji habilitacyjnej będą podejmować uchwałę o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu kandydata do kolokwium habilitacyjnego.

W trakcie dyskusji zebrani wskazali na słabości obecnej ustawy o szkolnictwie wyższym, tytułach i stopniach naukowych. Zasugerowali przeprowadzenie przez habilitanta wykładu, a w wypadku niemożności wprowadzenia tej zmiany do ustawy obligatoryjnego przeprowadzenia rozmowy członków komisji z habilitantem. Wnioski z dyskusji zostaną przedstawione w piśmie do Wiceprezes PAN prof. Mirosławy Marody.

Zofia Rudnik-Karwatowa